

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Jana Kratochvíla a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **V. E.**, zastoupen obecným zmocněncem Mgr. D. D., proti žalované: **Vězeňská služba ČR, Věznice Břeclav, Za Bankou 3087/3, Břeclav**, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 8. 8. 2022, čj. 55 A 22/2022-26, o žádosti o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce, o návrhu na vydání předběžného opatření

t a k t o :

- I. Žalobci **se přiznává** osvobození od soudních poplatků.
- II. Žalobci **se ustanovuje** zástupcem pro řízení o kasační stížnosti advokát JUDr. Jaroslav Celnar, náměstí T. G. Masaryka 38/10, Břeclav.
- III. Návrh žalobce na vydání předběžného opatření **se zamítá**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] NSS obdržel dne 17. 8. 2022 kasační stížnost žalobce (stěžovatel), v níž se stěžovatel domáhá přezkumu usnesení krajského soudu, jenž tímto usnesením odmítl žalobcovu žalobu na ochranu proti nezákonnému zásahu žalované. Nezákonný zásah stěžovatel spatřuje v tom, že žalovaná od 1. 1. 2022 zabírá vězňům vykonávajícím trest odnětí svobody veškeré příjmy na exekuce a náklady výkonu trestu (v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16, o nezabavitelném minimu vězně). Žalovaná si dále nárokuje úhradu léčiv nehraných zdravotní pojišťovnou, čímž stěžovateli vznikají nové exekuce.

K výroku I:

[2] Stěžovatel s kasační stížností spojil žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Stěžovatel na výzvu NSS vyplnil formulář o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. Uvedl v něm, že jeho jediným příjmem je invalidní důchod ve výši 8 125 Kč, který mu je kompletně zabírán pro účely exekuce. Žádný majetek větší hodnoty nemá. Stěžovatel je v současné době ve výkonu trestu odnětí svobody. Své měsíční náklady vyčíslil na částku 1 500 Kč. Stěžovatel má dluhy ve výši 350 000 Kč.

[3] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností,*

jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.

[4] Účastníku řízení lze tedy přiznat individuální osvobození od soudních poplatků při kumulativním naplnění následujících podmínek: (1) účastník požádal o osvobození, (2) jeho návrh není zjevně neúspěšný, a (3) účastník doložil nedostatek prostředků.

[5] V posuzované věci stěžovatel o osvobození od soudních poplatků požádal a z obsahu spisu nevyplývá, že by podaný návrh byl zjevně neúspěšný. První dvě podmínky jsou tedy naplněny.

[6] Dále NSS posoudil výše uvedené osobní, výdělkové a majetkové poměry stěžovatele a dospěl k závěru, že stěžovatel splňuje i třetí podmínku pro osvobození od soudních poplatků o jeho návrhu. Stěžovatel je nemajetný a je zatížen statisícovými dluhy. NSS proto osvobodil stěžovatele v plné výši. Pro úplnost dodává, že shodně tak učinil i Městský soud v Praze usnesením ze dne 14. 4. 2022, čj. 3 A 50/2022-4, v obdobné věci stěžovatele (věc je nyní u NSS pod sp. zn. 4 As 154/2022 po podání kasační stížnosti stěžovatelem proti meritornímu rozhodnutí).

K výroku II:

[7] Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. *může předseda senátu navrhnouteli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.*

[8] Stěžovatel splnil předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a podal návrh na ustanovení zástupce. Co se týče další podmínky, řízení o kasační stížnosti je specifické potud, že zastoupení advokátem je podmínkou řízení o kasační stížnosti (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), takže při posuzování návrhu účastníka na ustanovení zástupce není třeba zabývat se naplněním této další podmínky výše citovaného zákonného ustanovení, neboť se ze zákona předpokládá.

[9] NSS stěžovateli ustanovil jako zástupce advokáta JUDr. Jaroslava Celnara, náměstí T. G. Masaryka 38/10, Břeclav. Stěžovatel původně požádal o ustanovení Mgr. Tomáše Daniela, nábr. Komenského 1397/9, Břeclav, následně však stěžovatel informoval zdejší soud, že Mgr. Daniel je v současné době po úrazu a jeho koncipient je nemocný, proto stěžovatel požádal o ustanovení jiného břeclavského advokáta. NSS považuje uvedené skutečnosti za objektivní důvody pro ustanovení jiného advokáta než původně žádaného Mgr. Daniela.

[10] Zástupci stěžovatele NSS spolu s tímto usnesením zasílá na vědomí podklady k převzetí zastoupení, a to napadené usnesení krajského soudu a kasační stížnost stěžovatele, dále informaci o probíhajícím řízení o kasační stížnosti. Podaná kasační stížnost obsahuje projednatelné kasační námítky, NSS již proto ustanoveného zástupce nevyzývá k jejímu doplnění. Pokud by přesto ustanovený zástupce chtěl kasační stížnost doplnit, necht' tak učiní ve lhůtě **dvou týdnů** od doručení tohoto usnesení.

K výroku III:

[11] Stěžovatel v podání ze dne 22. 9. 2022, doručeném zdejšímu soudu dne 23. 9. 2022, navrhl, aby NSS vydal předběžného opatření, kterým nařídí žalované, aby stěžovateli vyplatila veškeré sociální příspěvky 100 Kč/měsíc nevyplacené od 1. 1. 2022. Stěžovatel je v důsledku zásahu žalované vystaven novým dluhům a možným exekucím za nezaplacené léky. Dále žádá, aby NSS přikázal žalované, aby uhradila zmocněnci stěžovatele náklady za podání žaloby, kasační

pokračování

stížnosti a návrhu na předběžné opatření. Zmocněnec je totiž též zasažen nezákonným zásahem žalované.

[12] Podle § 38 odst. 1 s. ř. s. platí, že *byl-li podán návrh na zabavení řízení a je potřeba zatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu, může usnesením soud na návrh předběžným opatřením účastníkům uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Ze stejných důvodů může soud uložit takovou povinnost i třetí osobě, lze-li to po ní spravedlivě žádat.*

[13] Předběžné opatření je výjimečným institutem, jehož účelem je zatímní úprava poměrů účastníků soudního řízení, hrozí-li pokračováním dosavadního stavu věcí nebo naopak jejich změnou vážná újma. K tomu, aby bylo možno návrhu na vydání předběžného opatření vyhovět, je především třeba v souladu s ustálenou rozhodovací praxí NSS trvat na tom, že povinností účastníka navrhuujícího předběžné opatření je dostatečně konkrétně tvrdit hrozící vážnou újmu, resp. takovou újmu odpovídajícím způsobem osvědčit. K definici vážné újmy se NSS vyjádřil například v usnesení ze dne 24. 5. 2006, čj. Na 112/2006-37, č. 910/2006 Sb. NSS, v němž uvedl, že *„vážnou újmu je nutno zejména rozumět takový zásah do právní sféry účastníka, (...) který představuje natolik zásadní narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel. Vážnou újmu tedy budou zejména intenzivní zásahy do intimní sféry navrhovatele, do jeho vlastnických práv či do jiných jeho subjektivních práv, zejména těch, která mají povahu práv ústavně zaručených“.*

[14] Smyslem institutu předběžného opatření naopak není předběžné posouzení důvodnosti podaného návrhu ve věci samé. Předběžné opatření je vydáváno v zásadě bez ohledu na důvodnost návrhu ve věci samé, podmínkou pro jeho vydání je existence bezprostředně hrozící vážné újmy (viz usnesení NSS ze dne 30. 3. 2021, čj. 6 Ao 2/2021-98, bod 19). Předběžným opatřením zpravidla ani nelze dosáhnout stejného výsledku, jakého se účastník domáhá ve věci samé. Tím by totiž byla popřena zmíněná povaha tohoto institutu jako dočasného, prozatímního a naopak rozhodování o věci samé by bylo takovým předběžným opatřením předurčeno, ze své podstaty by ztratilo smysl a bylo by pouze formálním rozhodováním (viz usnesení NSS ze dne 22. 4. 2021, čj. 4 Ao 1/2021-56, a ze dne 19. 5. 2021, čj. 7 Ao 13/2021-72).

[15] V posuzované věci argumentace stěžovatele uvedená v návrhu na přiznání předběžného opatření směřuje především do věci samé, a není tedy z hlediska přiznání předběžného opatření relevantní (srov. shrnutí v bodě 1 tohoto usnesení). Co se týče náhrady nákladů řízení zmocněnce stěžovatele, o těch NSS rozhodne v meritorním rozhodnutí podle § 60 ve spojení s § 120 s. ř. s. NSS proto návrh stěžovatele na nařízení předběžného opatření zamítl jako nedůvodný. Vzhledem k tomu, že NSS dospěl k jednoznačnému závěru, že nejsou splněny podmínky pro nařízení předběžného opatření, neobstarával si již vyjádření žalované k tomuto návrhu stěžovatele (§ 38 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. října 2022

Ondřej Mrákota
předseda senátu